



دانشگاه قرآن و حدیث

وزارت علوم، تحقیقات و فن آوری

بایان نامه کارشناسی ارشد

رشته ارتباطات

گرایش حج و زیارت

## سیره تبلیغی و ارتباطی اهل بیت علیهم السلام در ایجاد وحدت بین مسلمانان

استاد راهنما:

حجت الاسلام و المسلمین دکتر سید کاظم سید باقری

دانشجو:

سید حسن فلاحیان

شهریور ۱۳۹۳

## چکیده

سؤال اصلی در این تحقیق این است که سیره‌ی تبلیغی و ارتباطی اهل بیت علیهم‌السلام برای ایجاد وحدت بین مسلمانان، چه بوده است؟ پاسخی که مطرح شده آن است که سیره‌ی اهل بیت علیهم‌السلام در عرصه‌ی تبلیغی و ارتباطی به ما نشان می‌دهد که آنان از ظرفیتها و فرصتهایی که پیش می‌آمد برای ایجاد وحدت در میان امت اسلامی بهره برده که می‌توان این امر را در برخی از مصادیق سیره‌ی علمی مانند گفتگو، بیان علمی مسائل، پاسخگویی به مشکلات مردم، توجه به ظرفیت مخاطب، و در برخی از مصادیق سیره‌ی عملی مانند: خوشرفتاری، حضور در جمع حج گزاران، تحمل عقاید دیگران، سعی صدر، امر به معروف، نهی از منکر و حضور در حج رصد و ردیابی کرد. دین مقدس اسلام به همه‌ی ابعاد وجودی انسان توجه کامل نموده و بر همین اساس به بُعد اجتماعی زندگی او عنایت بیشتری مبذول داشته و راهکارهای همبستگی و همزیستی مسالمت آمیز را فرا راه بشر قرارداده که در سیره‌ی اهل بیت علیهم‌السلام خود را نشان می‌دهد. لذا همبستگی اجتماعی از منظر اسلام دارای جایگاه ارزشمندی می‌باشد. در این نوشتار سعی شده است که روش‌های تبلیغی و ارتباطی اهل بیت علیهم‌السلام از لحاظ علمی و عملی در ایجاد وحدت بحث و بررسی شود. این چنین است که ائمه علیهم‌السلام با در نظر گرفتن شرایط سیاسی-اجتماعی جامعه، از روشهای مختلفی برای ایجاد وحدت استفاده می‌کردند، و تأکید آنان بر محوریت قرار دادن مشترکات در بین امت اسلامی بوده است.

## کلیدواژه‌ها:

سیره‌ی اهل بیت، سیره‌ی علمی، سیره‌ی عملی، تبلیغ، ارتباط، وحدت، حج.

## فهرست مطالب

|    |       |                             |
|----|-------|-----------------------------|
| ۱  | ..... | مقدمه                       |
| ۳  | ..... | فصل اول: کلیات و مفاهیم     |
| ۴  | ..... | ۱/۱ بخش اول: کلیات          |
| ۴  | ..... | ۱/۱/۱ بیان مسئله‌ی تحقیق    |
| ۵  | ..... | ۱/۱/۲ اهمیت و ضرورت         |
| ۶  | ..... | ۱/۱/۳ سوالات تحقیق          |
| ۶  | ..... | ۱/۱/۴ فرضیه‌ی تحقیق         |
| ۶  | ..... | ۱/۱/۵ پیشینه‌ی تحقیق        |
| ۷  | ..... | ۱/۲ بخش دوم: مفاهیم         |
| ۷  | ..... | ۱/۲/۱ سیره                  |
| ۸  | ..... | ۱/۲/۲ معنای اصطلاحی سیره    |
| ۹  | ..... | ۱/۲/۳ تبلیغ                 |
| ۱۰ | ..... | ۱/۲/۴ معنای اصطلاحی تبلیغ   |
| ۱۰ | ..... | ۱/۲/۵ ارتباط                |
| ۱۱ | ..... | ۱/۲/۶ معنای اصطلاحی ارتباط  |
| ۱۲ | ..... | ۱/۲/۷ وحدت                  |
| ۱۳ | ..... | ۱/۲/۸ معنای اصطلاحی وحدت    |
| ۱۴ | ..... | ۱/۲/۹ اعتصام                |
| ۱۵ | ..... | ۱/۲/۱۰ معنای اصطلاحی اعتصام |
| ۱۵ | ..... | ۱/۲/۱۱ اختلاف               |
| ۱۶ | ..... | ۱/۲/۱۲ حج                   |
| ۱۹ | ..... | ۱/۳ گفتار دوم: تمهیدات نظری |
| ۱۹ | ..... | ۱/۳/۱ مراتب وحدت            |

- ۲۰..... ۱/۳/۱/۱ وحدت فطری مخلوقات.....
- ۲۱..... ۱/۳/۱/۲ وحدت جهانی انسان‌ها.....
- ۲۲..... ۱/۳/۱/۳ وحدت پیروان ادیان توحیدی.....
- ۲۳..... ۱/۴ انواع وحدت.....
- ۲۳..... ۱/۴/۱ وحدت مطلق.....
- ۲۳..... ۱/۴/۲ وحدت مصلحتی عارضی.....
- ۲۳..... ۱/۴/۳ وحدت معقول.....
- ۲۴..... ۱/۵ محورهای وحدت.....
- ۲۶..... ۱/۵/۱ توحید و یکتا پرستی.....
- ۳۱..... ۱/۵/۲ نبوت پیامبر.....
- ۳۳..... ۱/۵/۳ قرآن.....
- ۳۵..... ۱/۵/۴ کعبه.....
- ۳۸..... ۱/۶ شرط حفظ وحدت.....
- ۳۹..... ۱/۷ موانع تحقق وحدت.....
- ۴۰..... ۱/۷/۱ گروه‌های سلفی و تکفیری.....
- ۴۱..... ۱/۷/۲ سعی بدخواهان داخلی و دشمنان خارجی.....
- ۴۲..... ۱/۷/۳ عدم شناخت و کج فهمی.....
- ۴۲..... ۱/۷/۴ مانع شیطانی.....
- ۴۳..... ۱/۷/۵ مانع نفسانی.....
- ۴۴..... ۱/۷/۶ تعدد رهبری.....
- ۴۵..... ۱/۸ جمع بندی.....
- ۴۶..... ۴ فصل دوم: روش‌های تبلیغی و ارتباطی اهل بیت علیهم‌السلام در ایجاد وحدت از حیث علمی.....
- ۴۷..... مقدمه.....
- ۴۸..... ۲/۱ اهمیت ارتباطات.....
- ۴۸..... ۲/۲ بخش اول: انواع ارتباطات انسانی.....

- ۴۹..... ۲/۲/۱ ارتباط غیر کلامی.....
- ۴۹..... ۲/۲/۲ ارتباط کلامی.....
- ۴۹..... ۲/۲/۳ ارتباط نوشتاری.....
- ۵۰..... ۲/۲/۴ ارتباط غیر نوشتاری.....
- ۵۴..... ۲/۳ بخش دوم: بیان علمی مسائل.....
- ۶۰..... ۲/۴ بخش سوم: پاسخگویی به مسائل مردم و مخالفان.....
- ۶۳..... ۲/۵ بخش چهارم: توجه به ظرفیت افراد.....
- ۶۵..... ۲/۶ بخش پنجم: شاگردپروری.....
- ۶۸..... ۲/۷ جمع بندی.....
- ۶۹..... ۳ فصل سوم: روشهای تبلیغی و ارتباطی اهل بیت علیهم السلام در ایجاد وحدت از حیث عملی.....
- ۷۰..... مقدمه.....
- ۷۱..... ۳/۱ بخش اول: سکوت، تقیه و پرهیز از اختلاف.....
- ۷۹..... ۳/۲ بخش دوم: معاشرت نیکو و برخورد منطقی و مؤدبانه با موافقان و مخالفان.....
- ۸۴..... ۳/۲/۱ سیره پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله.....
- ۸۴..... ۳/۲/۱/۱ پیمان نامه عمومی در مدینه.....
- ۸۶..... ۳/۲/۲ سیره امام علی علیه السلام.....
- ۸۷..... ۳/۲/۳ سیره امام حسن و امام حسین علیهم السلام.....
- ۸۸..... ۳/۲/۴ سیره امام سجاد علیه السلام.....
- ۸۸..... ۳/۲/۵ سیره امام صادق علیه السلام.....
- ۹۰..... ۳/۲/۶ سیره امام رضا علیه السلام.....
- ۹۱..... ۳/۳ بخش سوم: حضور در جمع حج گزاران و اجتماعات اهل سنت.....
- ۹۳..... ۳/۳/۱ نمونه هایی از حضور در اجتماعات اهل سنت.....
- ۹۳..... ۳/۳/۱/۱ شرکت در نماز جمعه و جماعت.....
- ۹۵..... ۳/۳/۱/۲ فریضه ی حج.....

|          |   |
|----------|---|
| ۹۷.....  | ۳/۳/۱/۲ علی <small>علیه السلام</small> و رفع نیاز گرفتاران در کنار کعبه.....            |
| ۹۸.....  | ۳/۳/۱/۲ امام حسن <small>علیه السلام</small> و رفع گرفتاری يك مؤمن در حال طواف.....      |
| ۹۹.....  | ۳/۳/۱/۲/۳ امام سجاد <small>علیه السلام</small> و حضور در حج.....                        |
| ۱۰۰..... | ۳/۳/۱/۲/۴ مجالس علمی امام باقر <small>علیه السلام</small> در موسم حج.....               |
| ۱۰۲..... | ۳/۳/۱/۲/۵ مناظره علمی امام صادق <small>علیه السلام</small> با ابوحنیفه در مراسم حج..... |
| ۱۰۳..... | ۳/۴ <u>بخش چهارم: احترام به مقدسات مخاطب.....</u>                                       |
| ۱۰۶..... | ۳/۵ <u>بخش پنجم: تحمل عقاید دیگران و عدم تکفیر مخالفین.....</u>                         |
| ۱۰۹..... | ۳/۶ <u>بخش ششم: امر به معروف و نهی از منکر.....</u>                                     |
| ۱۱۴..... | ۳/۷ <u>بخش هفتم: سعی صدر و تحمل مشکلات.....</u>   |
| ۱۱۹..... | ۳/۸ <u>جمع بندی.....</u>  |
| ۱۲۰..... | <u>خاتمه و نتیجه گیری.....</u>  |
| ۱۲۳..... | <u>پیشنهاد.....</u>   |
| ۱۲۴..... | <u>فهرست منابع فارسی.....</u>   |
| ۱۲۸..... | <u>فهرست منابع عربی.....</u>  |
| ۱۳۲..... | <u>مقالات.....</u>  |
| ۱۳۳..... | <u>ملخص.....</u>  |